

Taloudellinen katsaus

Tiivistelmä, kevät 2016

Sisällysluettelo

Lukijalle	3
Tiivistelmä	4
Kotimaa	6
Ulkomaankauppa ja kilpailukyky	8
Julkinen talous	10
Lisätietoja	12
Lukuohjeet ja tulostusversio	13

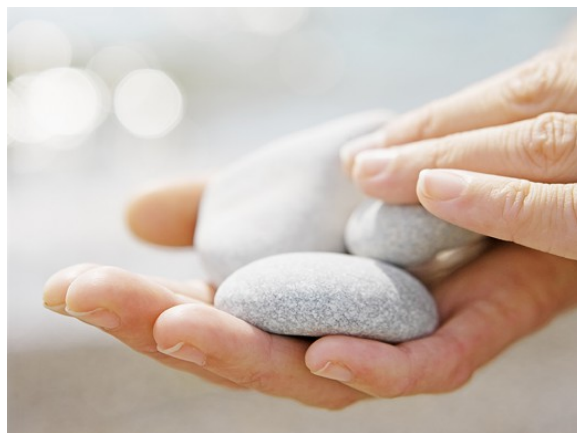
Lukijalle

Kevään 2016 Taloudellinen katsaus on eripainos hallituksen kehyspäätöksen taustamateriaalista. Katsauksessa esitetään vuosien 2016–2018 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Lyhyen ajan talousennusteen ohella se sisältää myös vuoteen 2020 ulottuvan talouden keskipitkän ajan kehitysarvion.

Katsauksessa esitetyt ennuste ja kehitysarvio on laadittu kansantalousosastolla riippumattomasti perustuen lakiin talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista (869/2012).

Katsauksen tarkastelujen pohjana ovat Tilas-

tokeksen maaliskuussa 2016 julkaisemat, vuotta 2015 koskevat kansantalouden tilinpidon ennakkotiedot sekä muut julkiset tilastot, jotka on saatu käyttöön 22.3.2016 mennessä. Suhdanne-ennusteessa ja keskipitkän ajan ennusteessa on otettu huomioon myös hallituksen kehysneuvottelussa 5.4.2016 tehdyt päätökset.

Tiivistelmä

Suomen kansantalous kasvoi viime vuonna 0,5 % kolmen taantumavuoden jälkeen. Vaikean kasvun lähteinä olivat viime vuoden alussa vienti ja kulutus ja loppuvuodesta eritoten investoinnit.

Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa kuluvana vuonna 0,9 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Maailmantalouden ja -kaupan kasvunäkymät ovat vaatimattomat. Maailmankauppa kasvaa kuluvana vuonna 3 % ja kasvu kiihtyy v. 2018 vain 5 prosenttiin. Viennin kehitys jää edelleen maailmankauppaa vaisummaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen kansainvälisessä kaupassa jatkuu. Energian, erityisesti öljyn, hinnan alhaisuus edesauttaa energiaintensiivisen talouden, kuten Suomen, kasvunäkymiä. Voimakkain vaihe energian ja raaka-aineiden hintojen alenemisessa on ohitettu ja öljyn kohdalla hinta kääntyy maltilliseen nousuun. Ensi vuonna kuluttajahintojen nousu kiihtyy 1,3 prosenttiin. Nimellisansiot nousevat ennusteperiodin aikana noin prosentin verran vuosittain. Ennustetulla kehityksellä kilpailukykyämme paranee esimerkiksi Ruotsiin ja Saksaan verrattuna.

Investoinnit kääntyvät tänä vuonna selvään kasvuun ja se jatkuu laaja-alaisena koko ennustejakson ajan. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee tänä vuonna maltillinen hintakehitys. Vuosina 2017–2018 kulutuksen kasvu

jatkuu hieman reaalityulojen kehitystä nopeampana kuluttajien luottamuksen vahvistuessa. Vuosien 2017 ja 2018 kokonaistuotannon kasvuksi ennustetaan vaikeat 1,2 %. Suomen talous kasvaa hiukan potentiaalista tuotantoa nopeammin, joten negatiivinen tuotantokuilu supistuu.

Taloukasvun elpymisen myötä myös työllisten lukumäärä kääntyy tänä vuonna 0,3 prosentin kasvuun. Työllisyys kohenee koko ennustejakson ajan ja vuoteen 2018 mennessä työttömyysaste alenee 8,7 prosenttiin.

Suomen julkinen talous on ollut alijäämäinen jo vuodesta 2009 alkaen. Julkisyhteisöjen rahoitusasema kohenee lähivuosina sopeutus-toimien sekä viriävän taloukasvun johdosta jääden silti alijäämäiseksi. Julkinen velka suhteessa BKT:hen on kasvanut yhtäjaksoisesti jo pitkään ja velkasuhde taittuu vasta vuosikymmenen lopussa. Suomen alijäämä painui alle EU:n perussopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon viime vuonna, mutta julkinen velka on edelleen 60 prosentin rajan yläpuolella.

Julkisen talouden sektoreista valtiontalous on eniten alijäämäinen, joskin alijäämä on pienemässä. Kuntatalous pysyy myös selvästi alijäämäisenä ja muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema tasapainottuu vähitellen. Työeläkelaitosten ylijäämä on noin 1 % suhteessa BKT:hen.

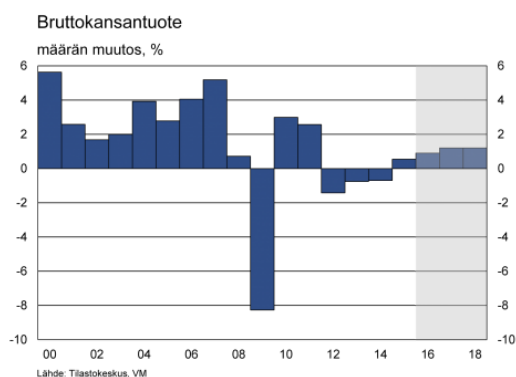
Keskeiset ennusteluvut

	2015 mrd. euroa	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	207	-0,8	-0,7	0,5	0,9	1,2	1,2
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	77	0,5	0,0	-0,4	2,6	3,0	3,5
Kokonaistarjonta	284	-0,8	-0,3	0,0	1,4	1,6	1,8
Tavaroiden ja palvelujen vienti	77	1,1	-0,9	0,6	1,3	2,9	3,6
Kulutus	167	0,0	0,3	0,7	0,7	0,6	0,6
Yksityinen	116	-0,5	0,6	1,4	1,0	0,8	0,9
Julkinen	51	1,1	-0,3	-0,9	-0,1	0,0	0,0
Investoinnit	42	-4,9	-2,6	-1,1	5,2	3,3	3,0
Yksityiset	34	-6,6	-3,1	-1,0	5,8	4,1	4,0
Julkiset	8	2,6	-0,6	-1,2	2,7	0,1	-1,3
Kokonaiskysyntä	285	-0,4	-0,1	-0,4	0,8	1,1	1,3
Kotimainen kysyntä	207	-1,1	0,2	-0,7	0,6	0,4	0,4

Muut keskeiset ennusteluvut

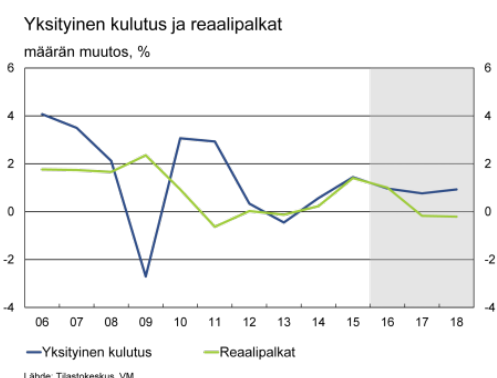
	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	203	205	207	211	215	221
Palvelut, määrän muutos, %	-1,4	-0,2	0,9	0,7	1,2	1,0
Koko teollisuus, määrän muutos, %	0,0	-1,7	-0,6	0,8	2,1	2,4
Työn tuottavuus, muutos, %	0,5	0,0	0,7	0,4	1,0	1,0
Työlliset, muutos, %	-1,0	-0,4	-0,4	0,3	0,4	0,4
Työllisyysaste, %	68,5	68,3	68,1	68,4	68,8	69,1
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,4	9,3	9,0	8,7
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,5	1,0	-0,2	0,3	1,3	1,5
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,4	1,2	1,2	1,0	1,2
Vaihtotase, mrd. euroa	-3,3	-1,9	0,3	0,2	0,3	0,6
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-1,6	-0,9	0,1	0,1	0,1	0,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,2	0,2	0,0	-0,2	-0,1	0,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,9	1,4	0,7	0,6	1,1	1,6
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	57,5	58,1	58,3	58,2	57,6	57,0
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,7	43,9	44,5	44,6	44,4	44,1
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,6	-3,2	-2,7	-2,5	-2,1	-1,8
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,7	-3,8	-3,1	-2,9	-2,6	-2,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	55,4	59,3	63,1	65,0	66,7	67,4
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	44,1	46,3	48,2	50,0	51,6	52,4

Kotimaa

* Lataa kuva PDF-tiedostona.¹

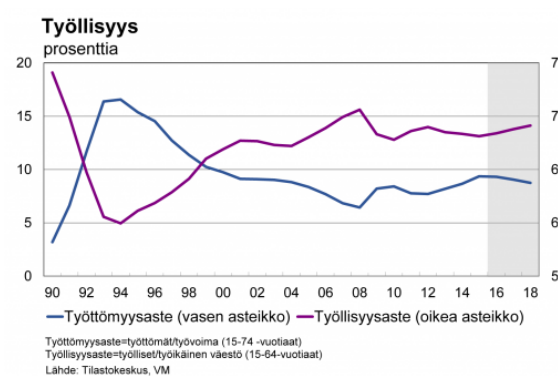
Vuonna 2016 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 0,9 %. Ennustejakson aikana Suomen talous kasvaa hieman potentiaalista tuotantoa nopeammin, joten negatiivinen tuotantokuilu supistuu.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.²

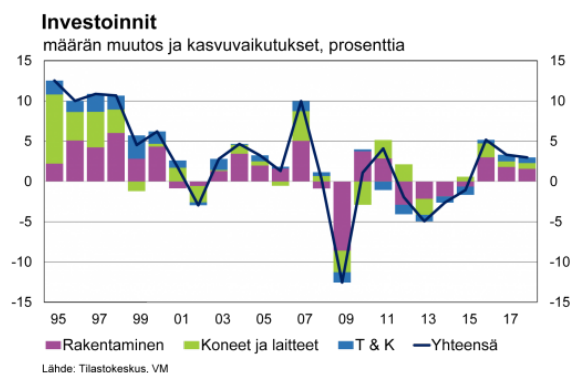
Reaalipalkkojen nousu pysähtyy inflaation nopeutumisen vuoksi. Kuluttajien luottamuksen vahvistuessa yksityisen kulutuksen kasvu

on kuitenkin tulokehitystä nopeampaa. Yksityisen kulutuksen kasvu jää vajaaseen prosenttiin vuosina 2017-2018.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.³

Vuonna 2016 työllisyyden arvioidaan paranevan hieman ja työttömyysasteen vuosikeskiarvoksi ennustetaan 9,3 %. Huolestuttavaa työllisyytilanteessa on pitkäaikais- ja rakennetyöttömien kasvava määrä.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁴

¹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/ZINE_2_Bruttokansantuote_32516_Mark_SU.pdf

²http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/ZINE_1_Yksityinen-kulutus-ja-reaalipalkat_32516_Mark_SU.pdf

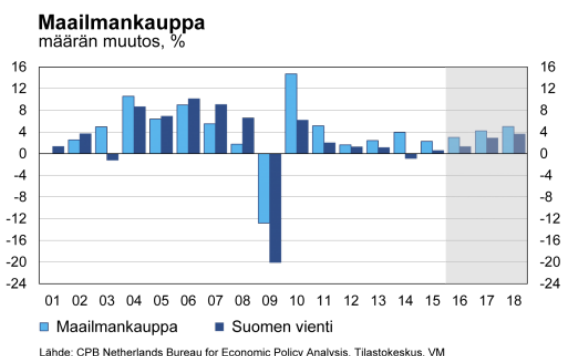
³http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/15_1_Työllisyys_32517_Laura_SU.pdf

⁴http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/13_5_Investoinnit_32517_Laura_SU.pdf

Investointien arvioidaan kasvavan laajalaisesti v. 2016, keskimäärin noin viiden prosentin vauhtia. Erityisen nopeasti lisääntyvät rakennusinvestoinnit sekä kone-, laite- ja

kuljetusvälineinvestoinnit. Investointien kasvuvauhti hidastuu ennusteen jatkovuosina lähelle kolmea prosenttia.

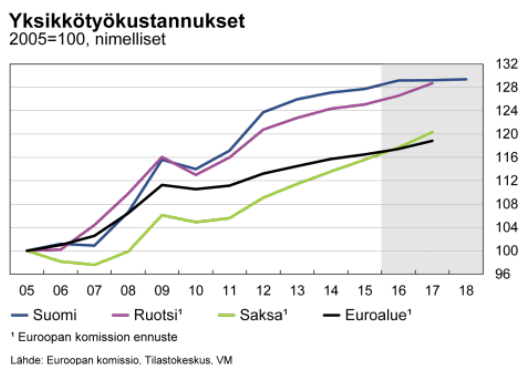
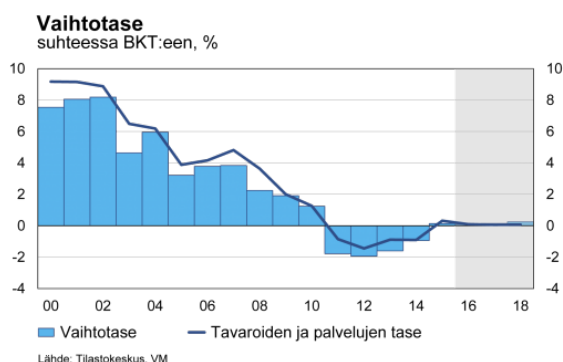
Ulkomaankauppa ja kilpailukyky

solla yksikkötyökustannuksilla mitattu kilpailukyky paranee palkkojen noustessa edelleen maltillisesti ja työn tuottavuuden kääntyessä nousuun.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁵

Viennin ennustetaan kääntyvän maltilliseen kasvuun. Kehityksen taustalla on maailmankaupan lievä piristymisen sekä Suomen tärkeimpien vientimaiden talouskasvun vahvistuminen. Hintakilpailukykyyn koheneminen tukee myös viennin kasvua.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁷

Vaihtotaseen alijäämä pienentyi vuoden 2015 aikana nopeasti. Ennustejaksolla kauppataaseen ja vaihtotaseen ylijäämät pysyvät lähellä tasapainoa. Vientihinnat kehittyvät ennustejaksolla samankaltaisesti kuin kilpailijoiden hinnat. Täten vaihtosuhteen paraneminen pysähtyy ja sen vaikutus vaihtotaseen paranemiseen poistuu.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁶

Yksikkötyökustannuksilla mitattuna Suomen kilpailukyky parani viime vuonna euroalueen keskiarvoon verrattuna hivenen. Ennustejak-

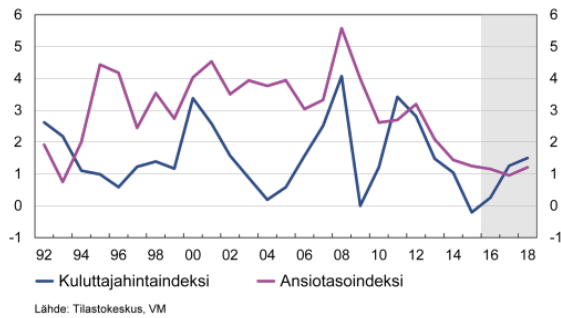
⁵http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/11_2_Maailmankauppa_32579_Mirjam_SU.pdf

⁶http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/12_2_Yksikkötyökustannukset_32579_Mirjam_SU.pdf

⁷http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/12_3_Vaihtotase_32579_Mirjam_SU.pdf

⁸http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/16_1_Kuluttajahinta-ja-ansiotasoindeksi_32579_Mirjam_SU.pdf

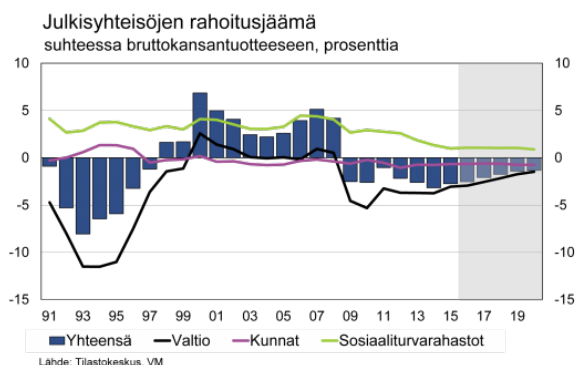
Kuluttajahinta- ja ansiotasoindeksi
muutos edellisestä vuodesta, %

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁸

Inflaatio on ennustejaksolla tavanomaista hitaampaa. Vuonna 2016 kuluttajahinnat nousivat vain 0,3 % sekä seuraavana kahtena vuotena 1,3 % ja 1,5 %. Ennuste perustuu oletuksiin tuontihintojen sekä öljyn hinnan lievästä noususta, alhaisesta korkotasosta, hieman heikkenevästä euron valuuttakursista sekä maltillisista palkankorotuksista.

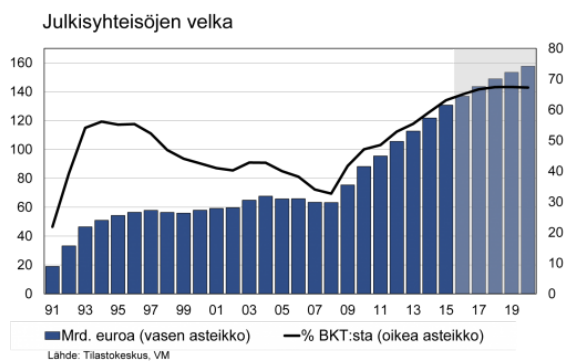
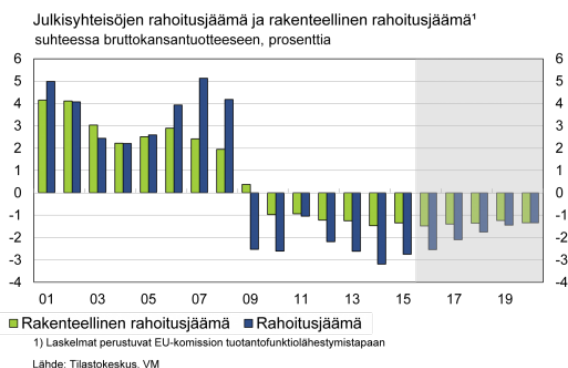
Julkinen talous

130 mrd. euron ja velka suhteessa kokonaistuotantoon ylitti ensimmäistä kertaa Suomen EU-jäsenyyden aikana EU:n perussopimuksen mukaisen 60 prosentin viitearvon. Julkinen velka on kahdeksassa vuodessa yli kaksinker- taistunut ja velkasuhde on noussut 30 prosenttiyksikköä. Velkasuhde jatkaa kasvuaan lähivuosina, joskin kasvuvauhti hidastuu.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.⁹

Suomen julkinen talous on ollut alijäämäinen viime vuosikymmenen loppupuolelta saakka. Rahoitusasema kohenee hiljalleen tulevina vuosina, mutta uhkaa jäädä edelleen alijäämäiseksi. Jotta Suomen julkinen talous olisi kestävällä pohjalla pitkällä aikavälillä, tulisi rahoitusaseman olla vuosikymmenen lopussa n. 2 % ylijäämäinen suhteessa BKT:hen.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.¹¹

Rakenteellisen jäämän arvioidaan heikkenevän aavistuksen tänä vuonna, toisin kuin yksittäisten toimien perusteella voidaan arvioida. Rakenteellinen jäämä kuitenkin kohenee maltillisesti vuodesta 2017 alkaen.

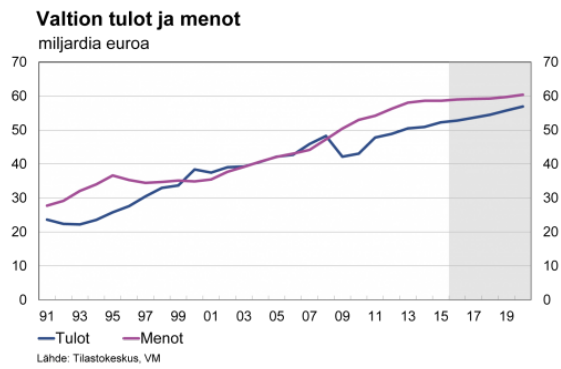
* Lataa kuva PDF-tiedostona.¹⁰

Julkisyhteisöjen velka kohosi viime vuonna yli

⁹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/21_1_Julkisyhteisöjen-rahoitusjäämä_32516_Mark_SU.pdf

¹⁰http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/21_4_Julkisyhteisöjen-velka_32516_Mark_SU.pdf

¹¹http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/21_3_Julkisyhteisöjen-rahoitusjäämä-ja-rakenteellinen-rahoitusjäämä1_32516_Mark_SU.pdf

Menoaste jatkoi kasvuaan viime vuonna. Menoastetta nostivat erityisesti työttömyydestä aiheutuvat menot. Menoasteen kasvun taustalla ovat myös hidaskasvu BKT:n arvossa sekä ikäsidonnaisten menojen kasvu. Menoasteen kasvu taittuu ennusteperiodilla sopeutustoimien ansiosta ja työttömyysmenojen kasvun hellittäessä. Veroasteen ennustetaan alenevan hienoisesti ennusteajaksolla.

* Lataa kuva PDF-tiedostona.¹²

¹²http://verkkojulkaisut.vm.fi/wp-content/uploads/2016/04/22_1_Valtion-tulot-ja-menot_32517_Laura_SU.pdf

Lisätietoja

Kansantalousosaston
suhdanneyksikön päällikkö
Mika Kuismanen,
puh. 02955 30021,
gsm 040 502 5107

Julkinen talous

Kansantalousosaston
vakausyksikön päällikkö
Mikko Spolander,
puh. 02955 30006,
gsm 040 558 7457

VALTIOVARAINMINISTERIÖ¹³

Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
Telefaksi 09 160 33123
www.vm.fi

Taloudellinen katsaus, kevät 2016

ISSN 1797-9714 (zine)
ISBN 978-952-251-766-1 (zine)
Valtiovarainministeriön julkaisuja 14a/2016

¹³<http://vm.fi/etusivu>

Lukuohjeet ja tulostusversio

Tämä digitaalinen julkaisu on luettavissa kaikilla päätelaitteilla niiden käyttöjärjestelmästä tai näytön koosta riippumatta (tietokoneet, tablet-laitteet, älypuhelimet ja tv-vastaanottimet joissa on nettiselain). Julkaisun sisältö skaalautuu automaattisesti kulloinkin käytössä olevalle näyttökoolle. Saat suurennettua kuvat ja kaaviot ruudun kokoisiksi klikkaamalla niitä.

Jos katsot julkaisua tietokoneellasi, voit helposti siirtyä sivulta toiselle näppäimistön nuolinäppäimillä ja kosketusnäytöllisellä laitteella

vastaavasti pyyhkäisemällä kuvaruutua oikealle tai vasemmalle.

Tulostettavissa oleva PDF-versio.

PALAUTE

Kerro mielipiteesi verkkojulkaisusta. Lähetä terveisesi sähköpostitse osoitteella julkaisutuotanto@vnk.fi¹⁴.

¹⁴julkaisutuotanto@vnk.fi